

Mis on kutsehaigus ja tööõnnetus?

Infoleht

EESTI KUTSEHAIGETE LIIT

Rahu 8, 50112 Tartu

Tel: 7367127, mob: 5235078

e-post: kutsehaiged@gmail.com

koduleht: kutsehaiged.net.ee

Vastuvõtt E, T, N kell 9-15

Infolehe projekti rahastatakse riigi eelarvest

MIS ON KUTSEHAIGUS?

Kutsehaigus on töökeskkonna ohutegurist või töö laadist põhjustatud tervisekahjustus, mis on kantud kutsehaiguste loetelusse. Kutsehaiguse oluliseks tunnuseks on pikkamööda järkjärgult progresseeruv kroonilise kuluga haigusprotsess, mille põhjustajaks on kestvalt üle 5 aasta toiminud töökeskkonna ohutegurid.

MIS ON TÖÖST PÕHJUSTATUD HAIGUS?

Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse (TTOS) §23 lg.3 järgi on **tööst põhjustatud haigus** töökeskkonna ohuteguri põhjustatud haigus, mida ei loeta kutsehaiguseks.

MIS ON TÖÖÕNNETUS?

Tööõnnetus on töötaja tervisekahjustus või surm, mis toimus tööandja antud tööülesannet täites või muul tema loal tehtaval töö, töötaja hulka arvataval vaheajal või tööandja huvides tegutsemise ajal. Tööõnnetuse peamiseks tunnuseks on, et tervisekahjustus toimub töö käigus. Väljend „töö käigus“ tähendab, et õnnetus on seotud tööga, olenemata sellest, kus see aset leiab või töötaja vahemikku, mille kestel täidetakse tööülesandeid.

MIS PÕHJUSTAB KUTSEHAIGUSE TEKET?

Töökeskkonnas viibiva isiku elu ja tervisekahjustused võivad olla tingitud bioloogilistest, füüsikalistest, keemilistest ja füsioloogilistest ja psühholoogilistest ohuteguritest. Ohutegurite piirnormid ei ole vastanud piirnormidele. Sagedamini võivad olla kutsehaiguse tekkimise põhjusteks õhu liikumise kiirus, temperatuur, müra ,vibratsioon, ioniseeriv ja mitteioniseeriv kiirgus, magnetväljad, tolmut, allergiat põhjustavad ained, aurud, ohtlikud kemikaalid, bakterid, viirused, seened, raku-kultuurid, endoparasiidid, bioloogiliselt aktiivsed ained, füüsilise töö raskus, sama tüüpi liigutuste kordumine, üleväsimust põhjustavad sundasendid ja –liigutused, monotoonne või töötaja võimetele mittevastav töö, halb töökorraldus, pikaajaline töötamine üksinda ning muud samalaadsed tegurid.

KUTSEHAIGUSTE LOETELU

Kutsehaiguste loetelu on kehtestatud Sotsiaalministri 9.mai 2005.a. määrusega nr.66. (vaata ka Eesti Kutsehaigete Liidu kodulehelt: kutsehaiged.net.ee)

DIAGNOOSIMINE

Töötajal kutsehaigust või tööst põhjustatud haigust kahtlustav arst (perearst, erialaarst) peab Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse §23 lg4 järgi saatma töötaja töötervishoiuarstile. Kutsehaigust diagnoositakse Põhja-Eesti Regionaalhaigla Kutsehaiguste- ja töötervishoiu keskuses. Kutsehaiguste ja töötervishoiu keskuse polikliinik asub Tallinnas Mustamäel, Sütiste tee19, registratuur nr 6, info telefonil 617 2950, E-R 8-16.00
Kutsehaiguste ja töötervishoiu keskuse statsionaar asub Tallinnas, Hiiu 44, info telefonil 617 2941, E-R 8-16.00

EKSPERTIISIKS VAJALIKUD DOKUMENDID

Töökeskkonna ohuteguritest tingitud haiguse ekspertiisiks annab pere- või erialaarst suunamiskirja. Töötaja võtab kaasa isikliku ambulatoorse kaardi , töölepingud või tööraamatu, soovitavalt kahjustatud piirkonna röntgenifilmi ja töökirjeldused, mis on põhjustanud haigestumise. Likvideeritud ettevõtete korral võivad töökirjeldust tõendada töökaaslased. Kui kutsehaiguse diagnoos on määratud, siis tuleb tööealistel pöörduda Töötukassasse töövõime hindamiseks ning vanaduspensionil olijatel kohalikku Sotsiaalkindlustusametisse.

SUUNAV KÜSIMUSTIK TÖÖTINGIMUSTE KIRJELDAMISEKS

1. Millistes ettevõtetes ja millal olete töötanud (vastata ülevaatlikult)?
2. Milliseid töid olete teostanud kogu ettevõttes töötamise aja jooksul? Kirjeldada lühidalt tööprotsessi läbiviimist.
3. Millistel masinatel, seadmetel tootmisliinidel jne. või milliste käsi- ja mehhaaniliste tööriistadega olete töötanud?
4. Loetleda masinate margid ja tüübid.
5. Kas masinad olid uued või vanad? Milline võis olla masinate väljalaskeaasta?
6. Millised olid töötingimused tööde teostamisel? Kas oli võimalus puhata puhkeruumis, einestada? Loetleda kahjulikud tegurid, mis võisid kahjustada teie tervist (**küsimustele vastata põhjalikult!**)
7. Kas tööde teostamisel teistsaldasite raskusi, kui sageli, millistes kogustes? Numbritega kirjutada ligilähedaselt teisaldatavate raskuste kaal.
8. Millised tervisehäired (ajalises järjestuses) on teil tekkinud seoses töötingimustega ja töökeskkonnas esinenud kahjulike teguritega?
9. Kas teid on teavitatud töökeskkonnas esinevatest ohuteguritest ja nende toimest tervisele?
10. Kui pikad olid tööpäevad (suvel, talvel, hooajatöödel)?
11. Mitu puhkepäeva oli nädalas (kui igas nädalas puhkepäevi ei olnud, siis mitu puhkepäeva oli kuus)?
12. Kas olete saanud puhkust igal aastal (täies ulatuses, osaliselt)?
13. Kas tööandja on suunanud teid kohustuslikule arstlikule tervisekontrollile? Kui sageli?
14. Kas tööandja on väljastanud tööde teostamiseks vajalikud isikukaitsevahendid? Millised väljastati, kui sageli ja kas te kasutasite neid? (Ka tööriietus kuulub isikukaitsevahendite hulka).
15. Milliseid tööst tingitud haigusi olete põdenud (märkida ajalisel, millises ettevõttes kindlad haigused esinesid või milliste tööde teostamisel tekkisid tervisehäired)?

NB! Küsimustele 2-14 vastata iga ettevõtte kohta eraldi.

KAHJU HÜVITAMINE

Kutsehaiguse või tööõnnetuse põhjustanud (tööandjate) on kohustus hüvitada töövõimetoetuse ja keskmise palga vahe vastavalt kutsealase töövõime kao ulatusele. Kui tööandja on likvideeritud ja tal ei ole õigusjärglast, läheb hüvitise maksmise kohustus üle riigile (kohalikule sotsiaalkindlustusametile). Kahjude hüvitamise korda reguleerib Eesti Võlaõigusseadus.

Kahju eest vastutav organisatsioon on kohustatud hüvitama ka arstliku ekspertiisiga kinnitatud lisakulud:

- proteesid
- abivahendid
- retseptiravimid
- ravitusikud
- sõidukulud raviasutusse
- kulutused kannatanu kõrvaliseks hooldamiseks

EESTI KUTSEHAIGETE LIIDU ÜLESANDED

Eesti Kutsehaigete Liidu moodustavad vaba tahte alusel koondunud 16 kutsehaigete ühingut. Liidu põhitegevuseks on kutsehaigete ja tööõnnetuses kannatanute abistamine nende probleemide lahendamisel. Liit tegutseb avalikes huvides, st. ei tegele kitsalt ainult oma ühingu liikmetega, vaid aitab lahendada tööülesannete täitmisel tervisekahjustuse saanud inimeste probleeme oma kompetentsi piires kogu riigis.

Eesti Kutsehaigete Liit viib ellu EV invapoliitika üldkontseptsiooniga „Puuetega inimeste võrdsete võimaluste loomise standardreeglid“ seotud projekte. Liit osaleb kutsehaiged ja tööõnnetuses kannatanuid puudutavate arengukavade ja projektide väljatöötamisel ning liikmeskonnale positiivse avalikumaine kujundamisel. Vahendab teavet ühiskonna ja kutsehaigete ühingute vahel.

